

The background features a decorative graphic consisting of three concentric blue circles of varying sizes, positioned in the upper right and lower right areas. Thin blue lines intersect these circles and extend across the page, creating a geometric design.

**“INNOVATSION IQTISODIYOT VA
MENEJMENT: ZAMONAVIY
TENDENSIYALAR, MUAMMOLAR VA
ISTIQBOLLAR” xalqaro ilmiy-amaliy
anjuman**

MATERIALLAR TO‘PLAMI

10.04.2026

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

“MENEJMENT” KAFEDRASI

**“INNOVATSION IQTISODIYOT VA MENEJMENT: ZAMONAVIY
TENDENSIYALAR, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR”**

xalqaro ilmiy-amaliy anjuman

MATERIALLARI TO‘PLAMI

(10-aprel 2026-y.)

Samarqand - 2026

1. Строительные услуги представляют собой самостоятельный сегмент сферы услуг и ключевой элемент инвестиционно-строительного процесса.
2. Их экономическая сущность заключается в трансформации инвестиционных ресурсов в объекты основного капитала с высокой добавленной стоимостью.
3. В условиях зелёной и инновационной трансформации возрастает значение цифровых, интеллектуальных и экологически ориентированных строительных услуг.
4. Развитие рынка строительных услуг требует совершенствования механизмов управления, внедрения цифровых технологий и формирования институциональной среды, стимулирующей инновационную активность.

Shanazarov Farrux - Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
ORCID: 0009-0003-4377-2086 e-mail: f.shanazarovv@gmail.com

O'ZBEKISTONDA IJTIMOIIY XIZMATLAR TIZIMINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekistonda ijtimoiy xizmatlar tizimining amaldagi holati, institutsional o'zgarishlari va rivojlanish tendensiyalari tahlil qilinadi. Tadqiqot muammosi ijtimoiy xizmatlar samaradorligini baholash, hududiy tafovutlarni aniqlash hamda mavjud muammolarni tizimli o'rganish bilan bog'liq. Tadqiqotda statistik tahlil, qiyosiy yondashuv, institutsional tahlil va SWOT usullaridan foydalanildi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, so'nggi yillarda manzilli ijtimoiy yordam tizimi takomillashgan, raqamlashtirish jarayonlari kuchaygan, biroq hududlar kesimida xizmat sifati va resurs taqsimotida nomutanosiblik saqlanib qolmoqda. Muallif tomonidan ijtimoiy xizmatlar samaradorligini baholash uchun kompleks indikatorlar tizimi taklif etiladi.

Kalit so'zlar: ijtimoiy xizmatlar, ijtimoiy himoya, manzilli yordam, institutsional islohotlar, hududiy tahlil, inson kapitali, davlat siyosati

Аннотация: В данной статье анализируется современное состояние системы социальных услуг в Узбекистане, ее институциональные преобразования и тенденции развития. Исследовательская проблема связана с оценкой эффективности социальных услуг, выявлением региональных различий и системным изучением существующих проблем. В ходе исследования были использованы методы статистического анализа, сравнительного подхода, институционального анализа и SWOT-метод. Результаты показывают, что в последние годы система адресной социальной помощи была усовершенствована, процессы цифровизации усилились, однако в разрезе регионов сохраняется диспропорция в качестве услуг и распределении ресурсов. Автором предложена комплексная система индикаторов для оценки эффективности социальных услуг.

Ключевые слова: социальные услуги, социальная защита, адресная помощь, институциональные реформы, региональный анализ, человеческий капитал, государственная политика

Abstract: This article analyzes the current state of the social services system

in Uzbekistan, its institutional transformations, and development trends. The research problem focuses on assessing the effectiveness of social services, identifying regional disparities, and conducting a systematic study of existing challenges. The study applies statistical analysis, comparative approach, institutional analysis, and SWOT methodology. The findings indicate that in recent years the targeted social assistance system has been improved and digitalization processes have intensified; however, disparities in service quality and resource allocation across regions still remain. The author proposes a comprehensive system of indicators for evaluating the efficiency of social services.

Keywords: social services, social protection, targeted assistance, institutional reforms, regional analysis, human capital, public policy

Kirish. Raqamli iqtisodiyoti sharoitida ijtimoiy xizmatlar aholining ta'lim, sog'liqni saqlash, madaniyat, ijtimoiy himoya va boshqa hayotiy muhim sohalardagi ortib borayotgan ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan murakkab iqtisodiy-ijtimoiy institut sifatida shakllanmoqda.

Iqtisodiy o'sish sur'atlarining ortishi, daromadlar darajasining oshishi va jamiyatda ijtimoiy standartlarning yuksalishi xizmatlar sifatiga bo'lgan talabni mutlaqo yangi bosqichga olib chiqmoqda. Natijada ijtimoiy xizmatlarning mazmuni va funksional vazifalari kengayib, ularning sifat ko'rsatkichlari, manzilliligi, shaffofligi va natijadorligiga nisbatan talablar kuchaymoqda.

Shu nuqtai nazardan, ijtimoiy xizmatlar faqat ijtimoiy qo'llab-quvvatlash mexanizmi sifatida emas, balki inson kapitalini shakllantirish, mehnat bozori samaradorligini oshirish va barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashga xizmat qiluvchi strategik omil sifatida qaralmoqda. Zamonaviy iqtisodiyot sharoitida inson kapitali asosiy resursga aylangan ekan, ijtimoiy xizmatlar uning sifat jihatdan rivojlanishini ta'minlovchi muhim infratuzilmaviy asos hisoblanadi.

Ayniqsa, raqamli transformatsiya, davlat boshqaruvini modernizatsiya qilish va xizmatlar sohasini innovatsion rivojlantirish sharoitida ijtimoiy xizmatlarni taqdim etishning yangi tashkiliy-iqtisodiy modellarini ishlab chiqish zarurati yuzaga kelmoqda. Shu bois, bozor iqtisodiyotining rivojlanayotgan sharoitida ijtimoiy xizmatlarning institutsional, tashkiliy va iqtisodiy mexanizmlarini ilmiy jihatdan asoslash hamda ularni takomillashtirish bo'yicha nazariy va amaliy ishlanmalar yaratish zarurati yanada kuchaymoqda.

Shu tariqa, mazkur tadqiqot metodologiyasi ijtimoiy xizmatlar tizimini kompleks baholash, uning ijtimoiy-iqtisodiy ta'sirini aniqlash va amaliy takliflar ishlab chiqishga xizmat qiluvchi izchil ilmiy yondashuvni shakllantiradi.

Ijtimoiy xizmatlar konsepsiyasining ilmiy-nazariy asoslari turli iqtisodiy va ijtimoiy maktablar doirasida shakllangan bo'lib, vaqt o'tishi bilan mazmunan boyib borgan. Mavjud ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, ijtimoiy xizmatlar tushunchasi institutsional, funksional hamda postmodernistik yondashuvlar nuqtai nazaridan keng o'rganilgan.

O'zbekistonda ijtimoiy xizmatlar tizimi davlat ijtimoiy siyosatining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Ijtimoiy xizmatlar aholining ijtimoiy ehtiyojmand qatlamlarini qo'llab-quvvatlash, inson kapitali rivojini ta'minlash va ijtimoiy barqarorlikni saqlashga qaratilgan kompleks chora-tadbirlar majmuasini o'z ichiga

oladi. Mamlakatda mazkur sohani tartibga solish Konstitutsiya, sohaviy qonunlar, Prezident farmon va qarorlari, shuningdek, hukumat dasturlari orqali amalga oshiriladi.

Ijtimoiy xizmatlar tizimining institutsional jihatdan tuzilishida davlat organlari yetakchi o‘rin tutadi. Xususan, O‘zbekiston Respublikasida Iqtisodiyot va moliya, Kamban’alilikni qisqartirish va bandlik, Sog‘liqni saqlash, Maktabgacha va maktab ta’limi hamda Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirliklari sohasidagi muassasalar ijtimoiy xizmatlarning turli yo‘nalishlari uchun mas’ul hisoblanadi. Shu bilan birga, mahalliy davlat hokimiyati organlari, mahalla instituti, nodavlat notijorat tashkilotlari va xususiy sektor ham ijtimoiy xizmatlar ko‘rsatish jarayonida ishtirok etmoqda. Biroq, mazkur sub’ektlar o‘rtasidagi o‘zaro muvofiqlashuv darajasi hanzugacha yetarli emasligi kuzatiladi.

Ma’lumki, so‘nggi yillarda ijtimoiy sohani rivojlantirish davlat siyosati ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylanib, ijtimoiy xizmatlar infratuzilmasi hamda moliyalashtirish hajmlarida ijobiy o‘zgarishlar kuzatilmoqda. Ijtimoiy xizmatlar tizimi mamlakat aholisining turmush sifati, inson kapitali rivojlanishi hamda ijtimoiy barqarorlikni ta’minlovchi muhim iqtisodiy-institutsional mexanizm hisoblanadi. Ta’lim, sog‘liqni saqlash, ijtimoiy himoya, madaniyat va boshqa xizmatlar jamiyatning ijtimoiy ehtiyojlarini qondirish bilan birga iqtisodiy o‘rishga ham bevosita ta’sir ko‘rsatadi.

Tadqiqotlar shuni ko‘rsatmoqdaki, ijtimoiy xizmatlar hajmi va sifati ko‘p jihatdan mamlakatning makroiqtisodiy holatiga ham bog‘liq bo‘lib, YaIM o‘shishi, davlat budjeti daromadlari, inflyatsiya darajasi va aholi real daromadlari kabi ko‘rsatkichlar bilan uzviy aloqada rivojlanadi. Bunday tendensiyaning O‘zbekistonning makroiqtisodiy indikatorlari tahlilida yanada yaqqol ko‘rish mumkin (1-jadval).

1-jadval

O‘zbekiston Respublikasining makroiqtisodiy indikatorlari (2020-2025 yy)¹²⁶

Ko‘rsatkichlar	2020	2021	2022	2023	2024
YaIM hajmi (mlrd so‘m)	109123866 128,15	11789 16229 86,82	12496 67028 51,26	13282 88784 27,53	14146 27555 25,29
YaIM o‘shish sur‘ati, (%da)	101,6	108,6	106,0	106,3	106,5
Xizmatlar hajmi (mlrd so‘m)	103	119,5	116,3	114,1	114,2
Xizmatlar hajmining o‘shish sur‘ati, (%da)	103	119,5	116,3	114,1	114,2
Inflyatsiya darajasi, (%da)	10,6	13,7	14,4	13,8	13,4
Aholi real umumiy daromadlari o‘shish sur‘ati (%da)	99,8	112,6	108,7	106,1	111,7

¹²⁶O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi malumotlari asosida muallif tomonidan tizimlashtirilgan (<https://stat.uz/en/press-releases/59630-for-2025-year1>)

Aholi umumiy daromadlar tarkibida transfertlardan olingan daromadlarning ulushi, (%da)	23,1	24,7	28,3	27,1	28,6
Aholi umumiy daromadlar tarkibida mol-mulkdan olingan daromadlarning ulushi, (%da)	2	2	2,1	2,8	2,7
Ishlab chiqarishdan olingan daromadlar (mehnat faoliyatidan va shaxsiy iste'mol uchun ishlab chiqarilgan shaxsiy xizmatlardan olingan daromadlar) , (%da)	74,9	73,3	69,6	70,1	68,7

Ushbu ma'lumotlarga ko'ra, 2020-2025 yillarda mamlakat iqtisodiyotida asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlar barqaror o'sish tendensiyasiga ega bo'lgan. Jumladan, YaIM hajmi 2020 yilda 109,1 trln so'm bo'lgan bo'lsa, 2024 yilga kelib 141,4 trln so'mga yetgan (1-jadval). Bunday o'sish ijtimoiy xizmatlar sohasini moliyalashtirish imkoniyatlarini yanada kengaytirishning asosiy resurs manbalari mavjudligidan dalolat beradi.

Shuningdek, inflyatsiya darajasi 2020 yilda 10,6% bo'lgan bo'lsa, 2024 yilda 13,4% atrofida shakllangan (1-jadval). Bu holat ijtimoiy xarajatlarning real samaradorligiga ta'sir ko'rsatuvchi omil sifatida muhim ahamiyat kasb etadi.

O'zbekistonda ijtimoiy xizmatlar tizimining moliyaviy ta'minlanishi davlat budjeti orqali amalga oshiriladi. Ta'lim sohasiga davlat xarajatlari 2020 yilda 29961,1 mlrd so'mni tashkil etgan bo'lsa, 2024 yilda 71240,5 mlrd so'mga yetgan. Boshqacha aytganda ta'lim sohasi xarajatlari 138% o'sganini ko'rish mumkin.

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonda ijtimoiy xizmatlar tizimi institutsional jihatdan shakllangan bo'lsa-da, uning amaldagi faoliyati samaradorligi cheklangan bo'lib qolmoqda. Mavjud muammolar ijtimoiy xizmatlarni tashkil etish va boshqarishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish zarurligini ko'rsatadi. Ushbu holat keyingi boblarda ijtimoiy xizmatlar tizimini rivojlantirishga qaratilgan ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqish uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi " 2022 — 2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi "PF-60-sonli farmoni

2.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023 yil 5 iyundagi " Aholiga sifatli ijtimoiy xizmat va yordam ko'rsatish hamda uning samarali nazorat tizimini yo'lga qo'yish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar to'g'risida "gi " PF-82- sonli farmoni

3. Titmuss R.M. Commitment to Welfare. – London: Allen & Unwin, 1968. – 262 p.

4. Johnson N. The Welfare State in Transition: The Theory and Practice of Welfare Pluralism. – Brighton: Wheatsheaf Books, 1987. – 256 p.

Абдуллаева Дилафруз Бахрилловна - самостоятельный соискатель
Самаркандского института экономики и сервиса

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ОЦЕНКИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ СТРОИТЕЛЬНЫХ УСЛУГ И АВТОРСКАЯ КОРРЕКТИРОВКА ПОКАЗАТЕЛЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТИ АКТИВОВ

Аннотация: В статье исследуются методологические проблемы оценки эффективности предприятий строительных услуг в условиях высокой доли субподрядных работ. Обосновано, что традиционный показатель рентабельности активов (ROA) систематически завышает фактическую отдачу собственных ресурсов строительных предприятий, поскольку включает прибыль, частично сформированную привлечёнными активами субподрядных организаций. В целях устранения данного методологического искажения разработан авторский показатель индивидуальной рентабельности активов (IR), корректирующий прибыль с учётом доли собственных работ в общем объёме выполненных проектов. Эмпирическая апробация показателя проведена на основе данных предприятий строительных услуг Самаркандской области за 2020–2024 гг. Результаты показали, что стандартный ROA превышает скорректированную оценку IR в 2,8–3,3 раза при доле субподрядных работ 60–70%. Выполнен факторный и гар-анализ сервисной эффективности предприятий. Полученные результаты подтверждают необходимость корректировки традиционных финансовых показателей применительно к сервисно-ориентированной модели строительного бизнеса. Предложенный подход может быть использован при инвестиционном анализе, банковской оценке и стратегическом управлении предприятиями строительных услуг.

Ключевые слова: строительные услуги; рентабельность активов; ROA; индивидуальная рентабельность; субподряд; эффективность предприятия; сервисная трансформация; факторный анализ; гар-анализ.

Abstract: This article examines methodological problems in evaluating the efficiency of construction service enterprises under conditions of a high share of subcontracting. It is substantiated that the traditional Return on Assets (ROA) indicator systematically overestimates the actual return on owned resources of construction firms, as it includes profit partially generated by subcontractors' assets. To eliminate this methodological distortion, the author proposes an adjusted indicator — Individual Return on Assets (IR), which corrects profit based on the share of internally performed works in the total project volume. The empirical verification of the indicator is based on data from construction service enterprises of the Samarkand region for 2020–2024. The results demonstrate that standard ROA exceeds the adjusted IR by 2.8–3.3 times when subcontracting accounts for 60–70% of total project volume. Factor and gap analyses of service efficiency were also conducted. The findings confirm the necessity of adapting traditional financial

Qilichov Bobir Xo'jaqul o'g'li Primqulov Samir	AKADEMIK FAOLIYAT INTEGRATSIYASI: NAZARIYA VA AMALIYOT UYG'UNLIGI	813
4-SHO'BA. INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA HUDUDLARDA RAQAMLI EKOTIZIMNI SHAKLLANTIRISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI		
Shavqiyev Erkin Matlabov Quvonchbek	JAHON IQTISODIYOTIDA ELEKTRON SAVDONING AHAMIYATI	817
Gulnora Mardievna Shadieva	O'ZBEKISTON HUDUDLARIDA INNOVATSION TADBIRKORLIK RIVOJLANISHINING REGIONAL MODELI	819
Shonazarov Farxod	AKSIONERLIK JAMIYATLARIDA RAQAMLI BOSHQARUVNING SHAKLLANISHI VA NAZARIY EVOLYUSIYASI	822
Shanazarov Farrux Shadiyorovich	IJTIMOIIY XIZMATLAR SOHASIDA ISLOHOTLAR: XALQARO AMALIYOT VA O'ZBEKISTONDA JORIY ETISH MEXANIZMLARI	826
<i>Shadieva Gulnora Mardievna</i>	THE ROLE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN IMPROVING SERVICE SECTOR COMPETITIVENESS	829
Asadov Obid Nurilloevich	INNOVATSION MOLIYAVIIY FAOLIYAT VA UNDA MOLIYAVIIY TEKNOLOGIYALARNING ROLI	833
Абдуллаева Дилафруз Бахрилловна	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ СТРОИТЕЛЬНЫХ УСЛУГ В УСЛОВИЯХ ЗЕЛЁНОЙ И ИННОВАЦИОННОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ЭКОНОМИКИ	837
Shanazarov Farrux	O'ZBEKISTONDA IJTIMOIIY XIZMATLAR TIZIMINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	841
Абдуллаева Дилафруз Бахрилловна	МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ОЦЕНКИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ СТРОИТЕЛЬНЫХ УСЛУГ И АВТОРСКАЯ КОРРЕКТИРОВКА ПОКАЗАТЕЛЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТИ АКТИВОВ	845